

Sljedećim člankom *Primjena Univerzalne decimalne klasifikacije u knjižnici Studija socijalnog rada pri Pravnom fakultetu u Zagrebu*, autorica Ksenija Švenda-Radeljak navodi specifičnosti znanstvenog područja socijalnih djelatnosti, opisuje početke i današnje stanje primjene UDK pri sadržajnoj obradi građe u dotičnoj Knjižnici.

Aida Slavić sa University College London u svom članku pod nazivom *Razina korištenja UDK u knjižničnim OPAC-ima Pilot istraživanje 2004.-2005.* prikazuje rezultat istraživanja o učestalosti korištenja UDK u pretraživanju i pregledavanju knjižničnih kataloga dostupnih na Internetu u tijekom 2004.-2005., u sklopu kojeg se promatralo 30 OPAC-a iz 22 zemlje koji predstavljaju uzorak od 5 institucijskih i 10 komercijalnih knjižničnih sustava, a promatrane su komponente sučelja za pretraživanje: pristupnice UDK, pretraživanje, pregledavanje i prikaz rezultata/zapisa.

Naposljetku je uradak Jelice Leščić, *Univerzalna decimalna klasifikacija: pri- log za bibliografiju*. Njome su obuhvaćeni radovi hrvatskih i stranih autora o Uni- verzalnoj decimalnoj klasifikaciji, koji su objavljeni u hrvatskim i stranim stručnim časopisima, a što, prema riječima autorice, uvelike svjedoči o upoznatosti sa suvrem- enim tokovima daljnjeg razvoja UDK i korištenja (*online* Internet) te nastojanjima da se u njih uključimo.

Snježana Šute

Muzeologija, 41/42(2004/2005)

Tema ovog broja glasi *Dokumentacija i korisnici*. Međutim, osim navedene glavne teme u časopisu se, kao svojevrsne podteme, obrađuje sljedeće: CIDOC-ovo radno otvorenje; Dostavljanje informacija korisnicima; Modeliranje podataka i stan- dardi; Mrežni projekti kulturne baštine; Katalogizacija kulturne baštine; Konzerva- torska i restauratorska dokumentacija; Digitalno očuvanje; Zbirke online; Multime- dijalni proizvodi te Usluge. Na kraju časopisa nalazi se abecedni popis svih autora objavljenih članaka.

U glavnoj tematskoj skupini slijede članci redom: *Dostavljanje informacija o zbirkama korisnicima*, autora Andrewa Roberta iz Muzeja Londona, u kojem nam prikazuje analizu različitih kategorija korisnika kolekcija zbirki i različitih načina na koje se informacija može iskoristiti. Shodno tome prikazuju se dvije studije iz Mu- zeja Londona. U članku Patricie Young iz Informacijske mreže Kanadskog nasljeđa (Canadian Heritage Information Network – CHIN), pod nazivom *Učenje, širenje znanja i suradivanje: CHIN-ovo iskustvo* opisuju ponašanje publike tj. korisnika u interakciji s Virtualnim muzejem Kanade (Virtual Museum of Canada), a u osnovi se opisuje radni model Informacijske mreže Kanadskog nasljeđa koja broji preko tisuću učlanjenih muzeja diljem Kanade. U članku su predstavljeni primjeri rada CHIN-a.

Autorica Mirna Willer iz NSK-a u Zagrebu u svom članku *Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u globalnoj informacijskoj infrastrukturi – hrvatska iskustva tijekom godišnjih seminara* opisuje ciljeve navedenog seminara kojeg već osam godina organiziraju Hrvatsko arhivističko društvo, Hrvatsko knjižničarsko društvo, Hrvatsko muzejsko društvo i Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, uz druge značajne suradnike i koorganizatore. Glavni cilj seminara je istraživanje teorijskog okvira moguće suradnje triju sektora, upoznavanje sa suvremenim informacijama i komunikacijskom infrastrukturom, standardima i vodičima kao osnovama informiranja i temeljima za suradnju.

Člankom *Web stranica CIDOC-a – analiza slučaja o ponovnoj upotrebi informacija*, autor Richard Light želi naglasiti poteškoće prilikom održavanja internetske stranice CIDOC-a, koja ovisi o dobroj volji jednog člana koji stavlja nove sadržaje te o drugim članovima koji prikupljaju značajne materijale za Internet. Light problem pronalazi u činjenici što se sadržaj internetske stranice ne može koristiti za druge namjene kao, na primjer, za tiskane publikacije. U ovom radu autor opisuje i trenutne, sadašnje napore i trud prilikom ponovnog uspostavljanja CIDOC web stranice na način da bi postala djelotvoran izvor informacija za svoje korisnike-članove CIDOC-a. Sljedećim nam člankom naslova *Kulturne mreže i kulturni portali – nova infrastruktura kulturnog sektora*, Aleksandra Uzelac iz Instituta za međunarodne odnose (IMO) u Zagrebu želi prikazati analizu četverogodišnjeg iskustva glede rada portala i razvoja službi koje bi definirale ulogu portala danas, je li portal ostvario uspjeh u poticanju suradnje između profesionalaca, stručnjaka u kulturi te je li se uspjelo ustanoviti kakav je odnos uspio ostvariti sa svojim korisnicima. Uz pregled samog projekta, ovaj rad sadrži i elemente za njegovo ocjenjivanje, vrednovanje u smislu promjena na Hrvatskom kulturnom portalu u četiri godine djelovanja projekta. Zatim slijedi članak *Muzejski dokumentacijski centar i njegovi korisnici*, Višnje Zgaga iz MDC-a, Zagreb, u kojem je autorica dala kratak rezime povijesti, svrhu i rad Muzejskog dokumentacijskog centra, povodom 50. godišnjice njegova djelovanja. Oreste Signore iz Instituta za znanost i informacijske tehnologije »A. Faedo« u Pisi, u radu *Ontološki pristup muzejskim informacijama* govori o usklađivanju ponuđenih podataka iz društava bogatog kulturnog nasljeđa i strukturalnog modela aparature prilagođenog mentalnom sklopu i interesima korisnika koji bi im mogao pomoći pri lakšem pronalasku željenih informacija. Prema autoru, cijeli bi proces trebao biti poduprijet upravo ontološkim pristupom. Sličnom tematikom bavi se i trojac u sastavu: Efthimios C. Mavrikas, Evangelia Kavakli, Nicolas Nicoloyannis u članku *Priča između redaka: istraživanje zbirke dokumenata o kulturnoj baštini distribuiranih online korištenjem metoda na bazi ontologija* u kojem se predstavlja semantički postojan okvir za prisutnost zbirke dokumenata kulturne baštine na internetu, koja je postavljena u centar komunikacijskog procesa te podržana modelom zajedničkog znanja koje treba biti svima dostupno.

Martin Doerr, Athina Kritsotaki i Stephen Stead u članku *Tezaurusi povijesnih razdoblja – prijedlog za standardizaciju* prezentiraju razvoj metodologije za stvaranje višejezičnog tezaurusa (imena) razdoblja temeljenih na CIDOC-ovim specifikacijama, arheološkom zaključivanju i računalnoj znanosti. U članku *Okvir rada virtu-*

alnih izložbi: primjena XML procesiranja podataka za objavljivanje muzejskog sadržaja na web-u, trojice autora: Alija S. Elbekaija, Nicka Rossitera, Vassila T. Vassileva opisuje se prototip umetanja okvira organizacije virtualnih izložbi koji se koristi informacijama koje su dali muzeji u suradnji u obliku web službi. Prototip predstavljen u ovom radu u cijelosti je napravljen uz pomoć zajedničkih zaliha tehnologije za obradu XML podataka u Javi. Potom slijedi članak *Predmeti prošlosti, priče za sadašnjost*, u koautorstvu Sophie Baskogianni, Evangele Kavakli i Alexandre Bounia s Egejskog sveučilišta u Grčkoj kojem je cilj sudjelovati u dijalogu na temu sustava sadržajnog upravljanja za daljnji postupak obogaćenih muzejskih informacija. U članku se naglašava da se u sustavima upravljanja zbirka koji se danas koriste izostavljaju važni i vrijedni interpretacijski podaci stvoreni svakodnevnim radom muzeja.

Informatizacija mreže hrvatskih muzeja naziv je sljedećeg članka dvaju autora Mirne Šimat iz MDC-a i Ozrena Harlovića iz poduzeća LINK 2 d.o.o. koji nas upućuju na novonastalu suradnju između MDC-a i tvrtke LINK 2, pod financijskom potporom Ministarstva kulture za godinu 2004. glede kompjuterizacije mreže hrvatskih muzeja s konačnim ciljem osiguravanja lakšeg pristupa informacijama o muzejskim predmetima u hrvatskim muzejima, a sve kroz sistematično preuzimanje hardware-a i software-a, njihove instalacije te kontroliranja (praćenja) obrade muzejskog fundusa.

Sljedeći članak *Državni muzeji u Berlinu (DMB) i njihov novi dokumentacijski sustav*, Monike Hagedorn-Saupe i Axela Ermerta iz Instituta za muzeologiju u Berlinu, govori o upoznavanju i uvođenju zajedničkog dokumentacijskog sustava za sve muzeje. Takva je odluka donešena, između ostalog i zbog činjenice da bi ubuduće jedinstveno sučelje javnog pristupa omogućavalo lagano i sveobuhvatno pretraživanje muzejskog fundusa. U članku se nadalje prezentiraju sažetci do sada postignutih većih rezultata, problemi s kojim se susretalo te kratki pregled daljnjih postupaka.

U članku *Katalogizacija umjetničkih djela – vodič za opisivanje i vizualnu dokumentaciju*, istih autora kao i u prethodnom članku, govori se o značajkama objavljenog vodiča te etapama njegovog nastajanja. Vodič je objavljen u tri dijela, a svrha mu je opisati, dokumentirati i uvesti u kataloge kulturna djela i njihove slike, njihove kopije, a sastoji se od devet poglavlja.

Prema dogovorenoj Europskoj platformi za digitalizaciju kulturnoga i znanstvenoga nasljeđa Minerva – ministarska mreža za vrednovanje aktivnosti u digitalizaciji naziv je članka autorice Giuliane de Francesco iz Ministarstva kulture i kulturne baštine u Rimu koji opisuje dotični projekt pod imenom MINERVA kojeg je financirala Europska komisija IST programa. Stvorena je mreža ministarstava Europske unije i drugih organizacija koje su zadužene za kulturnu politiku i programe, koja je otvorena zaprimanju novih zemalja i novih sektora građanskog društva.

Slijedi članak *Informacijske tehnologije u ruskim muzejima: tradicionalni i suvremeni pristupi*, Leva Y. Nolla iz Nacionalnog umjetničkog muzeja »A. S. Puškin« u Moskvi u kojem se razmatraju dva pristupa informacijskim tehnologijama. Prvi pristup IT-u kao alatu za unapređenje procesa obrade muzejskih zbirki za osob-

lje muzeja (tzv. unutarnja uporaba – »Internal use«, »Traditional approach«) i drugi pristup informacijskim tehnologijama kao alatu za stvaranje suvremenog pristupa kulturnoj baštini za javnost (»usluga za javnost«, »suvremeni pristup«). Unutarnja uporaba računalnog programa je u početku bila samo za svrhu davanja odgovora muzejskim stručnjacima, pa su sustavi informiranja o muzejskim zbirkama bili orijentirani prema internoj upotrebi. Usluga za javnost sastoji se od virtualne prezentacije, a prva takva pojavila se u Rusiji 1990-ih godina. Takvim pristupom želi se prezentirati rusko kulturno nasljeđe u cijelosti.

Alexandra Pan iz Južnog Tirola u svom članku *Katalogiziranje kulturnih dobara Južnog Tirola* iznosi potrebu ujednačene registracije i katalogizacije pokretnih i nepokretnih kulturnih dobara u Južnom Tirolu kao i njihovu zaštitu i čuvanje.

U članku zanimljivog, ali i pomalo konfuznog naziva *Brzo i jednostavno ili složeno i profesionalno*, autorica Sylvia Mader iz Innsbrucka iznosi probleme austrijskih malih muzeja prilikom unosa podataka, koji su nastali uslijed nedostatka profesionalnog, stručnog osoblja u tim muzejima.

Iz Centra za očuvanje nasljeđa, Nacionalnog odbora za očuvanje nasljeđa iz Singapura, Faith Teh Eng Eng, u svom članku pod nazivom *Kustosov izazov: standard za dokumentiranje u muzejima za sve? Iskustva Centra za očuvanje nasljeđa (HCC), Singapore* prezentira sve teškoće s kojima se trebalo suočiti prilikom stvaranja standarda dokumentiranja za sve zbirke unutar jedne baze podataka te kompromis koji je postignut u procesima pregovaranja.

Povijesni arhiv Egejskog mora – Ergani: dokumentacija, upravljanje i publikacija resursa kulturnog nasljeđa na semantičkoj mreži, naziv je članka četvorice autora: Vagelisa Stourarasa, Georgera Papanagiotoua, Christisa Konnarisa i Efthimiosa C. Mavrikasa iz Povijesnog arhiva Egejskog mora – Ergani, Grčka. U svom radu njih četvorica predstavljaju Povijesni arhiv Egejskog mora, njegove arhivske izvore i načine na koje se koriste materijali putem Semantičkih mrežnih tehnologija i alata za dobrobit šire zajednice korisnika i istraživača.

Mikica Maštrović iz Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu u članku naziva *Dokumentiranje, izlaganje i predstavljanje Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice* vrlo istančano i specifično naglašava što je sve potrebno da bi se u okvirima forme i sadržaja opisalo vizualno djelo, a da bi se to uspjelo jako su važne semantičke teorije u umjetnosti i jezikoslovlju kao i neke teorije klasifikacije.

Sljedećim člankom naziva *Ferdo Goglia i Zvonimir Wyrubal – začetnici sustavne restauratorske dokumentacije u Hrvatskoj*, autor Denis Vokić iz Hrvatskog restauratorskog zavoda u Zagrebu detaljno prezentira opus i velika postignuća dvojice zagrebačkih restauratora Ferda Goglie i Zvonimira Wyrubala, njegovog nasljednika na polju restauratorsko-konzervatorske struke u kontinuitetu od 1916. do 1942. godine.

Lana Križaj iz Ministarstva kulture, Uprava za kulturni razvitak i kulturnu politiku u Zagrebu, autorica je članka *Informacijski sustav kulturne baštine RH Teuta* u kojem opisuje stvaranje spomenutog sustava kako bi se osigurala učinkovita zaštita

kulturnog nasljeđa i kako bi poslužio široj stručnoj zajednici, ali i javnosti putem otvorenog javnog pristupa na internetu.

Prašina bez vjetra? – dugoročno očuvanje digitalnih podataka: mediji, formati, još nešto? naziv je članka kojeg potpisuje Stefan Rohde-Enslin iz Instituta za muzeologiju u Berlinu. Članak govori o dugotrajnom problemu očuvanja muzejskih podataka.

Zatim slijedi članak pod nazivom *Integriranje radi pristupa: dostava prikupljenih informacija o zbirnama u muzeju V & A* autorice Frances Lloyd-Baynes iz Muzeja Viktorije i Alberta V & A, Ujedinjeno Kraljevstvo, u kojem autorica naglašava važnost omogućavanja pristupa muzejskim zbirnama putem združenih informacijskih izvora istovremeno maksimizirajući i pojednostavljujući pristup sadržaju.

Slijedi dvojac s Filozofskog fakulteta Sveučilita u Zagrebu, Mladen Tomorad i Goran Zlodi koji u svom članku *Croato-Aegyptica Electronica – model obrade i analize staroegipatskih predmeta u muzejskim i privatnim zbirnama u Hrvatskoj: dokumentacijski i komunikacijski pristup* prikazuju znanstveni i kulturni projekt istoga naziva Croato-Aegyptica Electronica, čiji je cilj izabrati važne materijale koji predstavljaju kulturne egipatsko-hrvatske veze, u obliku institucija ili privatnih zbirki te učiniti dostupnim preko interneta katalog svih artefakata koji se nalaze u više od 20 zbirki u Hrvatskoj.

Donacije gradu Zagrebu online naziv je članka autorice Višnje Zgaga iz MDC-a u Zagrebu u kojem daje kratki pregled spomenutih donacija i njihovu sadašnju dostupnost na internetu.

Člankom *Digitalne baze muzejske građe na webu – nužnost današnjice ili gubitak zarade za muzeje*, dvije autorice iz Hrvatskog povijesnog muzeja u Zagrebu, Dora Bošković i Jelena Balog pokušavaju dati odgovor na pitanje je li objavljivanje muzejskih izvora na internetu prijetnja njegovim ekvivalentima na papiru te postoji li potreba za zaštitom pristupa informacijama o muzejskim izvorima na internetu pomoću lozinki te naplaćivanjem određenih naknada.

Ervin Šilić iz tvrtke Novena d.o.o. – Digital Media Studio iz Zagreba, autor je članka pod nazivom *Pristup multimedijским projektima* u kojem prezentira upravo sve mogućnosti i prednosti koje multimedija pruža, a koje nisu iskorištene u potpunosti da bi učinile materijal realističnijim nego što on već jest u svom tiskanom obliku.

Sličnu tematiku u svom članku *Primjer multimedijске muzejske dokumentacije*, opisuje autorica Ružica Pepelko iz Kabineta grafike HAZU u Zagrebu, ističući prvenstveno važnost multimedijских pomagala i njihovu upotrebu u prijenosu, pohrani i distribuciji podataka muzejske dokumentacije.

EXAT 51 i nove tendencije na CD-ROM-u naslov je članka Snježane Pintarić iz Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu u kojem je predstavila djelovanje i utjecaj grupe umjetnika koji su se nazvali EXAT 51 i koji su svojim radom i idejama inspirirali druge mlade umjetnike Avangarde u različitim područjima umjetnosti – slikarstvu, arhitekturi, dizajnu, eksperimentalnom filmu, video-umjetnosti, crtanom filmu i muzici.

Zatim slijedi članak Lade Dražin-Trbuljak iz MDC-a u Zagrebu pod nazivom *Redizajn web stranica Muzejskoga dokumentacijskog centra "http://www.mdc.hr" od muzeja i za muzeje* u kojemu opisuje istoimeni projekt, njegove promjene, probleme prilikom nastajanja, sadašnje stanje te planove za daljnji razvoj.

Također iz Muzejskog dokumentacijskog centra u Zagrebu, autorica Markita Franulić u članku *Registar muzeja, galerija i zbirki u Republici Hrvatskoj – suočavanje s različitim potrebama korisnika* fokusira se na strukturu Registra i na različite aspekte njegove uporabe.

Člankom pod nazivom *Informacijske usluge muzejskih knjižnica za korisnike 21. stoljeća: kako radi Knjižnica MDC-a*, autorica Snježana Radovanlija Mileusnić iz MDC-a u Zagrebu uvodi nas u kratki pregled zbirki Knjižnice MDC-a, kao jedine specijalne knjižnice u Hrvatskoj čiji fundus pokriva i disciplinu znanja o muzejima i muzejskim aktivnostima, zatim profila korisnika i njihovih potreba kao i usluga knjižnice. Jozefina Dautbegović, također iz MDC-a u Zagrebu, autorica je članka *Personalni arhiv ili muzealiziranje muzealaca* u kojem opisuje ciljeve istoimenog projekta Muzejskoga dokumentacijskog centra od 2002 godine: zaštita/očuvanje stalnih vrijednosti neopipljivog kulturnog nasljeđa te obogaćenje već postojećeg fundusa: arhiva, knjižnica, foto-arhiva, video-arhiva, CD-arhiva i sl.

U članku *Mobilna vrata: muzeji, mobilni telefoni i dokumentacija svakodnevnog života*, autora Konstantinosa Arvanitisa iz Odsjeka za muzeologiju u Leicesteru (UK) saznajemo potencijale mobilnih telefona koje korisnici koriste da »uhvate« i budu povezani sa svakidašnjim značenjima arheoloških spomenika kao i njihovoj korisnosti u širenju muzejskog znanja ostalim korisnicima.

Slijedi *Autorskopravni problemi izlaganja i otkupa umjetničke instalacije čiji je sastavni dio umjetnina drugog autora* članak Nataše Ivančević iz Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci, u kojem se predstavlja polemičan muzeološki problem prava autorstva odnosno pravnih pitanja vezanih za izlaganje i kupnju umjetničke instalacije Jusufa Hadžifejzovića, čiji sastavni dio uključuje umjetničko djelo drugog autora.

Snježana Šute

Informatica Museologica, 36, 1-2(2005)

Ovaj časopis, koji izlazi u izdanju Muzejskoga dokumentacijskog centra u Zagrebu, posvećen je temi *Sponzorstvo u muzejima*. Radi se o *Seminaru o sponzorstvu u muzejima* koji je u organizaciji Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu održan 17. i 18. listopada 2005. godine u Muzeju Mimara. Slijede članci vezani za navedenu temu kroz uvod, programe i izlagače. Michael Margitich i James Gara iz Muzeja modernih umjetnosti u New Yorku u članku naziva *Muzej moderne umjetnosti New York: fundraising i financiranje izložbe* fokusiraju se na financiranje izložbi te kako